

Opas kissan adoptoijalle

Oppaan sisältö:

- *Luovutusikä*
 - *Terveys*
 - *Sisäsiisteys*
 - *Alkustressi*
 - *Ruokailu*
 - *Yksi vai useampia? Totuttaminen muihin kissoihin ja koiriin*
 - *Kissan aktivointi*
 - *Varhaissterilointi*
 - *Suosittelavaa kirjallisuutta*
-

Luovutusikä

Kissanpennun luovutusikä on 12 viikkoa. Luovutusikä on tärkeä kissan sosiaalistumiselle, jotta se oppii emolta ja sisaruksiltaan kissanelämän jalot taidot kissakielestä lähtien. Löytökissoista harvoin tiedetään aivan tarkkaa ikää, mutta kissan koko ja kehittyneisyys kertoo paljon. Luonnossa pärjänneet huonolla ravinnolla ja hoidolla olleet pennut ovat usein pienempikokoisia kuin pennusta asti kodissa kasvaneet. Paras seura kissanpennulle on aina toinen kissa.

Alaikäisenä luovutetulla pennulla on usein helpommin henkisiä ongelmia kuten esimerkiksi villatekstiilien lupsuttamista nisän polkemisen tapaan, tai ongelmia sisäsiisteysten kanssa.

Terveys

Kaikki Rekku Rescuen kautta kotia etsivät kissat ovat olleet kotihoidossa, jonka aikana niiden terveyttä on tarkkailtu ja mahdolliset oireet hoidettu. Eläimet ovat saaneet kissojen perusrokotteet eli flunssa-, klamydia- ja kissaruttorokotteen. Pentujen kohdalla perusrokotteet tulee uusua kuukauden kuluessa ensimmäisistä rokotteista, seuraavan keran yhden vuoden iässä ja aikuisilla rokotteesta riippuen 1-3 vuoden välein. Ota kissan mukana tuleva rokotuskortti aina mukaan lääkäriin.

Rokotteiden tehoaminen riippuu paljon siitä, onko kissassa loisia. Loiset puolestaan ovat hyvin yleisiä ulkona eläneiden kissojen parissa. Kotihoidossa kissoille on annettu matokuuri useampaan kertaan, mutta voi olla että niitä tarvitsee jatkaa vielä omassa kodissakin. Jatkossa madotus tulee antaa aina pari viikkoa ennen rokotusten uusimista. Piilevä matokanta voi herkistyä valloilleen esimerkiksi stressitilanteessa. Matotartunta oireilee yleensä esimerkiksi pömppövatsaisuutena, yskimisenä, karvan elottomuutena tai oksenteluna, ruuan ahmimisena tai laihtumisena. Perheen kaikki lemmikit tulee aina madottaa samaan aikaan. Vaikka kissat tulisivat täysin sisäkissoiksi, tulee niille antaa matokuuri ja huolehtia rokotteista, sillä taudinaiheuttajia kulkeutuu sisään esimerkiksi ihmisten kengissä.

Kaikki Rekku Rescuen kautta luovutettavat kissat on kastroidu/steriloitu. Varhaisleikkauksia on tutkittu viime vuosina paljon, eikä niistä ole todettu olevan kissalle mitään haittaa. Kollien kastroidinnasta ja naaraiden sterilisoinnista on muutakin hyötyä kuin pennuttomuus. Niillä ei kulu turhaa energiaa lisääntymisen suunnitteluun. Sekä urokset ja naaraat saattavat kiimoissaan merkitä ympäristöään virtsalla ja mouruta. Pennut voivat

tulla sukukypsiksi jopa jo 4-5 kuukauden iässä. Leikkaus ja sitä myötä hormonitoiminnan lakkaaminen vähentää myös kohtutulehdusten ja nisäkasvainten riskiä.

Ei kannata huolestua liikaa, jos kissalla tuntuu olevan vatsa aluksi sekaisin. Ruokavali-
on muutos sekä stressi saattaa saada mahan sekaisin uuteen kotiin siirtyessä. Pahassa
ripulissa kissalle kannattaa tarjota hyvin sulavaa ruokaa, kuten keitettyä kanaa tai toipi-
lasruokia. Apteekista saatava, eläimille tarkoitettu maitohappobakteeri tukee suoliston
toimintaa. Lisäksi kanan/kalan keitinlientä voi antaa vaikkapa ruiskulla, koska kissalle,
etenkin pennulle, nestehukka tulee kohtuullisen helposti. Jos ripuli jatkuu pidempään,
kannattaa kääntyä lääkärin puoleen.

Kissan korvia ja silmiä kannattaa tarkkailla – esimerkiksi korvien puhtaus on hyvä tar-
kastaa säännöllisesti. Löytökissoilla on usein ulkoloisia kuten korvapunkteja, jotka koti-
hoitopaikoissa huomattua on hoidettu ulkoloishäädöllä. Häädöllä punkki kuolee, mutta
korvakäytävästä saattaa vielä pidemmän aikaan tulla punkkien ulostetta, joka pitää put-
sata pois vanulla ja apteekista tai eläinkaupasta saatavalla korvienpuhdistusaineella.
Jos korvien likaisuus jatkuu pidempään ja korvat kenties punoittavatkin, kannattaa kissa
kiikuttaa lääkäriin. Korvapunkki on siitä sitkeä, että siitä saattaa joskus harvoin sinnitellä
esimerkiksi yksi muna hengissä korvakäytävässä ulkoloishäädön jälkeenkin, jolloin kor-
vat alkavat uudestaan oireilla muutaman kuukauden kuluttua. Tällöin ulkoloishäätö tulee
antaa uudelleen.

Silmiä voi tarvittaessa puhdistaa silmävedellä, tulehduksesta kielii kellertävä/vihertävä
runsas erite ja punoittavat, turvonneet limakalvot. Tällöin tulehduksen hoitoon tarvitsee
eläinlääkäriltä saatavat silmätipat.

Pentukissa vaihtaa hampaita noin neljän–viiden kuukauden ikäisenä, jolloin on aivan
luonnollista, että pennun hengitys haisee pahalta ja ikenet punoittavat, eli tätä ei kannata
säikähtää.

Sisäsiisteys

Kissa on luonnostaan siisti eläin ja useimmiten se oppii pentuna jo n. 3-5 viikon ikäisenä
hiekkalaatikon käytön. Vessat tulee tietysti pitää siisteinä eli puhdistaa vähintään kah-
desti päivässä. On suositeltavaa, että talossa on yhtä monta hiekk-astiaa kuin on kisa-
akin. Vessa kannattaa sijoittaa rauhalliseen paikkaan, eli ei kulkureitille, jotta kissa
saa rauhassa tehdä tarpeensa. Mikrohiekkia on useimmille kissoille mieluisin kuivike,
esimerkiksi puupohjaista kuiviketta tai kristallihiekkää kaikki eivät laatiikoonsa hyväksy.
Hutipissailu saattaa hyvinkin johtua virtsatietulehduksesta joka on kivulias tila kissalle,
leikatun kissan hutipissailu olisi siis hyvä aina tutkia eläinlääkärillä sairauden poissul-
kemiseksi. Tulehdusta ei yksikään eläinlääkäri voi diagnosoida päällepäin vaan kissasta
tulee aina ottaa virtsanäyte ja -viljely.

Joskus sisäsiisteys on hakusessa siksi, ettei kissa ymmärrä laatikon olevan ainoa sallit-
tu tarpeidentekopaikka. Silloin kannattaa rajata kissan elintila alkuun pieneksi, sijoittaa
useampi hiekkalaatikko saataville ja sellaisiin paikkoihin joihin kissa on pissannut. Kun
kissa oppii yhdistämään laatikon tarpeiden tekoon, voidaan elintilaa laajentaa ja lopulta
laatikoita vähentää.

Pissatahrat on hyvä pestä etikalla tai eläinkaupasta saatavilla pesuaineilla. Kodin stres-
sittömyys vaikuttaa kissan sopeutumiseen ja merkkailutarpeen vähentymiseen. Uudes-
sa kodissa voi olla alkuun tarve merkkeillä, mutta tämä vähenee usein ajan myötä, kun
kissa tottuu uusiin paikkoihin ja laumatovereihinsa. Sisäsiisteydessä voi olla apua Feli-
way-haihduimesta tai suihkeesta, jota saa eläinkaupoista ja -lääkäriasemilta. Stressi

on yleinen syy pissailuun ja hyvin stressiherkän kissan kanssa täydellisen sisäsiisteyden saavuttaminen voi olla hyvin hankalaa. Rekku Rescuen kaikki sijoitettavat kissat ovat sisäsiistejä - stressipissailu on ongelma jota harvoin kannattaa siirtää eteenpäin seuraavaan kotiin.

Alkustressi

Alkuun on hyvä rauhoittaa koti, jotta kissa saa rauhassa tutustua uuteen asuntoonsa. Kissalle tulee antaa omaa rauhaa ja toisaalta myös huomiota ja seuraa. Nukkuvan kissan tulee antaa nukkua rauhassa. Aralle kissalle voi alkuun rajata kotoa yhden huoneen, ettei alkuun tule liikaa uutta ja kissa uskaltaa liikkua ruokakupeilleen ja vessaan. Hyvin ujo kissa voi piankin hakea huomiota ihmisestä, kun sen antaa alkuun olla rauhassa. Luottamussuhdetta voi rakentaa tarjoamalla kisulle herkkuja kädestä. Herkut ja esimerkiksi narun päässä olevalla lelulla leikittämällä voi ujoakin kissaa yrittää saada ottamaan kontaktia ihmiseen. Hyviä kokemuksia stressitason alentamisesta on esimerkiksi Feliway-suihkeesta ja -haihduttimesta.

Täytyy kuitenkin muistaa, että jotkut kissat vain eivät ole luonteeltaan sylikissoja tai kovinkaan seurallisia. Etenkin rescue-kissoilla saattaa mennä kauankin ennen kuin ne päästävät ihmistä lähelleen. Ei kannata kuitenkaan hätiköidä, hiljaa hyvä tulee. Jos kissalla ei ole ollut pentuna paljoakaan ihmiskontakteja, luottamuksen rakentamiseen menee pidempään. Suurin osa Rekku Rescuen tuomista kissoista on jo sosiaalisia/sosiaalistettu kotihoitopaikoissa, tai sitten kerromme arkuudesta erikseen jo sivuilla kissan omassa kuvauksessa. Muuttostressi saattaa kuitenkin tehdä avoimestakin kissasta alkuun ujon.

Mikäli kotona on ennestään lemmikkejä, tulisi alkustressin, sen mahdollisesti laukaisevien sairauksien ja tutustumisen kannalta tulokas pitää alkuun eri tilassa vähintään muutaman päivän ajan.

Ruokailu

Kissa on lihansyöjä, jonka ravinto koostuu pääasiallisesti proteiinista ja rasvasta. Hiilihydraatteja kissan elimistö ei pysty hyväksikäyttämään, joten vilja ja kasvikset eivät kuulu kissan ruokavalioon. Markettien huonolaatuisen halparuuan sijaan kissoille kannattaa syöttää eläinkaupan hyvälaatuisia ruokaa ja raakaa lihaa, joka kuuluu kissan luonnolliseen ruokavalioon. Vaikka eläinkaupan ruokapussukka saattaa vaikuttaa kalliimmalta, ei eläimen tarvitse usein syödä sitä yhtä paljoa kuin kaupan huonolaatuista ruokaa. Tavallisissa markettiraksuissa on aivan liikaa viljaa, jota käytetään ruoissa sen halpuuden takia. Kissa on lihansyöjä ja liian viljapitoinen ravinto aiheuttaa helposti muun muassa virtsakiviä, ylipainoa ja sitä myöten diabetesta sekä rasittaa munuaisia. Pidemmän päälle hyvä ruokaa säästää jo eläinlääkärikuluissakin, pahimmassa tapauksessa ruokintaperäiset sairaukset saattavat viedä kissan hengen.

Varsinkin pennuilla ruuan tulee olla hyvin monipuolista, jotta ne tottuisivat monenlaiseen murkinaan ja kasvaisivat terveiksi aikuisiksi. Liha on hyvä antaa raakana sillä siinä on tallella kaikki kissalle elintärkeät vitamiinit ja hivenaineet. Kanamunan keltuaista voi antaa raakana, valkuaista vain kypsänä. Kalaa ei tule syöttää liian usein, kerran viikossa on sopiva määrä sillä liika kalan antaminen aiheuttaa B-vitamiinin puutoksen. Mikäli ruoasta yli puolet on lihaa/raakaravintoa, tarvitsee kissa ravintolisiä.

Kissalle voi laittaa tarjolle myös tuoretta ruohoa, joka edesauttaa sitä oksentamaan irtokarvat. Lisäksi ruohon syömisellä kissa saa lisää kuituja ruokavalioonsa. Ruoho edesauttaa myös sitä, että huonekasvit saavat kenties paremmin olla rauhassa.

Yksi vai useampia? Totuttaminen muihin kissoihin ja koiriin

Kissa on sosiaalinen eläin, jolle oma lajikumppani on varmasti parasta seuraa. Pitkään yksinasuneet kissat saattavat sulattaa tulokkaan huonommin, tällaiselle kissalle pentu on usein helpoin vaihtoehto sillä aikuinen hyväksyy omalle reviirilleen helpommin pennun kuin toisen aikuisen. Toki ainokaisena olemaan tottunut, muita huonosti sietävä vanhempi kissa viihtyy varmasti parhaiten pelkässä ihmisseurassa.

Tulokas kannattaa aina eristää ensin toiseen huoneeseen kuin talossa kauemmin ollut eläin, olkoon kissa tai koira kyseessä. Joitain päiviä eläinten tuoksut leviävät toisilleen muun muassa hoitajan käsien kautta, kun tämä on silitellyt talon uusia ja vanhoja eläimiä. Sitten eläimet lasketaan samaan tilaan niin, että ne pääsevät myös karkuun ja piiloon toisiaan, eli niillä on oltava tarpeeksi tilaa ympärillään. Eläinten huomio on hyvä kiinnittää alkuun positiivisiin asioihin, esimerkiksi samanaikaiseen makupala- tai leikkihetkeen.

Kunhan kissat eivät verissäpäin tappele keskenään, voi niistä hyvinkin tulla kaverukset, kunhan niille antaa aikaa, tilaa ja yhtä lailla huomiota kaikille. Omistajan tulisi antaa eläimille vain ns. pehmeää huomiota, rankaisulla kissasta saa vain entistä pelokkaamman. Korkeintaan hoitaja voi kävellä kahden kissan väliin ja seisoa siinä rauhallisesti – usein jo tämä saa sähisijän rauhoittumaan. Sähinät ja murinat useimmiten kuitenkin kuuluvat tutustumisvaiheeseen.

Helpoimmalla pääsee, jos ottaa samaan aikaan toisilleen tutut kissakaverit tai sisarusset.

Koirien kohdalla tulee varmistaa, ettei koira hyökkää kissan päälle ja koira tulee palkita rauhallisesta käytöksestä. Koirien ja kissojen erilaiset elekielet voivat aiheuttaa hassuja-kin väärinymmärryksiä – esimerkiksi koiran tassun nosto tarkoittaa sitä, että koira haluaa leikkiä. Kissalla puolestaan se on päinvastainen osoitus siitä, että toisen tulisi siirtyä kauemmas. Pikku hiljaa eläimet oppivat ymmärtämään toisiaan ja siihen asti kissalla tulee olla paikka esimerkiksi tarpeeksi korkealla, johon ne pääsevät karkuun koiran silmien alta.

Kissan aktivointi

Kissoilla tulee olla puuhasteltavaa, jotta ne eivät keksisi tuhota esimerkiksi verhoja tai tiputella kukkia niin hanakasti. Vain mielikuvitus on rajana erilaisille leluviritelmille. Lelun voi sijoittaa naruun, ja laittaa narun roikkumaan esimerkiksi kaapinovesta tai kiipeilypuusta. Ulkona käydessä voi tuoda kisuille uusia virikkeitä – esimerkiksi oksanpätäkässä ja kävyissä voi olla nuuskittavaa ja tassuteltavaa pidemmäksi toviksi. Leluja voi keksiä esimerkiksi pullonkorkeista tai pienistä lankarullista ja kangasnyyteistä. Ei kuitenkaan mitään, mistä voi irrota lankaa/narua tms., sillä kissa saattaa niellä sen. Jos kissa kuitenkin nielee jotakin sopimatonta, pitää ottaa yhteys eläinlääkäriin, jottei naru tai muu sellainen tuki suolistoa.

Kissalla on luontainen tarve teroittaa kynsiään, ja niille tulee suoda siihen oikea paikka. Kiipeily- ja raapimapuita voi ostaa kaupasta, mutta niitä voi melko helposti rakentaa myös itse esimerkiksi puun rungoista ja vanhoista matoista yms. tekstiileistä.

Kun kissa raapii paikkaa, jota se ei saisi – esimerkiksi sohvaa - ei pelkkä kieltäminen auta: se saattaa paremminkin tehdä kissasta entistä hermostuneemman. Kissa tulee ottaa lempeästi syliin ja kantaa oikean kynsimispaikan eteen. Hoitaja voi itse näyttää kissalle esimerkkiä eli ”kynsiä” puuta.

Varhaissterilointi

Kaikki Rekku Rescuen kautta uuteen kotiin muuttavat pennut on pyritty leikkauttamaan ennen luovutusta. Varhaissterilaatiota käsitteleviä tutkimuksia on tehty runsaasti 90-luvulta lähtien, eikä niissä ole todettu operaatiosta olevan mitään haittaa myöhäisempään leikkaukseen verrattuna. Eroavaisuudet käsittävät lähinnä toissijaisia fyysisiä ominaisuuksia sukupuolielimissä, joilla ei ole terveyden kannalta vaikutusta. Varhaisleikatut kissat, etenkin urokset, saattavat kasvaa korkeammaksi, mutta muhkeat kollinposket jäävät kehittymättä. Virtsatieongelmiin, luunmurtumiin tai muihin terveydellisiin seikkoihin varhaisleikkautuksella ei ole negatiivisia vaikutuksia.

10–12 viikon iässä tehtävä varhaissterilaatio on nopeampi toimenpide kuin vanhemman kissan leikkaus, sillä pennulla ei ole vielä kehittynyt yhtä paljon rasvakudosta ja näin ollen voidaan tehdä pienempi leikkaushaava, kohtu ja munasarjat löytyvät helposti ja leikkaus saadaan nopeasti päätökseen. Pennut myös toipuvat operaatiosta helpommin ja stressittömämmin.

Varhaissterilaation on todettu vähentävän käytösongelmien, merkkailun, nisäkasvainten, kohtutulehdusten, kivessyövän sekä suurentuneen eturauhasen riskiä. Lisäksi varhain operoitujen kissojen riski sairastua tiettyihin sairauksiin laskee – mukana ientulehdukset, astma ja ihon bakteeri-infektiot.

Varhaissterilaatio vähentää ei-toivottujen eläinten määrää tehokkaasti. Yhden kissan leikkauttaminen voi vähentää kissojen lukumäärää sadoilla, jopa tuhansilla. Varhaissterilaatio on merkittävä osa ennaltaehkäisevää eläinsuojelutyötä, sillä leikkaamalla uuteen kotiin muuttavat pennut ennen luovutusta, voimme eläinsuojeluyhdistyksenä varmimmin taata sen, etteivät eläimet pääse leikkaamattomina lisääntymään.

Koska Suomessa varhaiset leikkaukset eivät ole vielä kovin yleinen käytäntö, moni eläinlääkäri on niistä vielä tietämätön, eikä ole perehtynyt niistä tehtyihin tutkimuksiin tai leikkauksen turvalliseksi tekeviin menetelmiin.

Hyödyllistä kirjallisuutta

Helena Telkänranta: Matka kissan mieleen

Päivi Ylikorpi: Kissanhoidon käsikirja

Jos ongelmia ilmenee, ota yhteyttä Rekku Rescuen kissavastaaviin (ajantasaiset yhteystiedot netistä www.rekkurescue.com). Myös eläinlääkärit auttavat yleensä mielellään kissan hoitoon liittyvissä kysymyksissä ja ongelmissa.

Mukavia yhteishetkiä uuden perheenjäsenenne kanssa!